

Egy magyar csoport szerepe Havasalföld meghódításában. (1916.)

I. Általános rész.

1916 nyarán Erdély védelmére az alsó Duna és az Olt folyása között, bányász zászlóaljokat alakítottak, melyek különböző népfelkelő és tartalék alakulásokkal keverten. „csoport”-parancsnokságok alatt egyesítve kerültek az erdélyi bércekre.

Feladatuk az volt, hogy ellenállásukkal és harccal párosított lassú térvesztéssel (halogató harccal) az oláhok betörését megakadályozzák, illetve őket addig feltartóztassák, míg a központi hatalmak csapatai egy hátrább fekvő terepen felvonulnak. Ily körülmények között alakult meg az orsovai-csoport, mely 1916. év szeptember első napjaiban a 210. népfelkelő dandár nevet kapta.

Feladata: Az alsó Duna-szoros védelme. Meg kellett akadályoznia, hogy az oláhok az alsó Duna mentén betörhessenek az Alföldre és ezzel a Maros folyása mentén felvonuló 1. magyar-osztrák hadsereg zömének hátát veszélyeztessék.

A csoport ereje: 5 bányász zászlóalj.
1 hadtápszászlóalj,
7 portyázó gyalog szakasz,
2 lovas szakasz,
4 üteg és
52 csendőr őrs volt.

A Szívó ezredes parancsnoksága alatt állott csoport tevékenysége — mely az egész világháborúban páratlan volt — egyrészt azért érdekes, mert ez a csoport a főerőktől teljesen elkülönítve, mondhatjuk, hogy ezek mögött mintegy 100—140 kilométerre harcolt,¹ másrészt, mert *kis létszámával nálánál sokkal erősebb ellenféllel küzdött, azt nemcsak megtámadta és üldözte, hanem körül is zárta és óriási zsákmánnyal foglyul ejtette.*

Erről a kis magyar csoportról a háborús irodalomban nem hallani. Ennek oka az, hogy a havasalföldi hadjárat alatt a

¹ 5. vázlat.

217. német császári gyaloghadosztály parancsnokság alá rendelték s így az oláh hadjáratban csak ennek a hadosztálynak neve szerepel, jóllehet az említett német gyaloghadosztály magva magyar volt. A magyar dicsőség géniusza megkívánja, hogy ezt megállapítsuk. Természetesen távol áll tőlünk az, hogy német bajtársainknak a Havasalföldön elért és jólismert sikereit szürkébb színben fessük, de viszont nem hallgathatjuk el a megtörtént tényeket sem.

A csoporttal kapcsolatos események a következő szakaszokra oszlanak:

- A) Előzetes események a Cserna mentén.
- B) Támadás a Csernán át.
- C) Üldözés Turn-Szeverintől a kapitulációig és
- D) Az Olttól a Szeretig a német „Duna-hadsereg” kötelekében vívott harcok.

A) Előzetes események a Cserna mentén.²

Az oláh háború kitörésétől 1916 szeptember közepéig, a Ripka ezredes parancsnoksága alatt álló „orsovai-csoport” (210. népfelkelő dandár, majd később 145. gyalogdandár elnevezés alatt) biztosította a határt a Cserna mentén, az al-Dunától a Miriaru (2251) háromszögelési pontig bezárólag.³ A csapatok legnagyobb része magyar volt.

Szívó ezredes, mint a 10. lovasdandár parancsnoka, 1916 szeptember közepén a Kárpátokban azt a parancsot kapta, hogy törzsével induljon el Karánsebesre és ott vegye át Ripka ezredestől a határbiztosítást. Mehádiára (hol a csoportparancsnokság volt) 1916 szeptember 17.-én érkezett meg. Ekkor már a szemben álló 1. oláh hadosztállyal nehéz harcok folytak, melyekben a maroknyi magyar csapat derekasán megállotta helyét.

A váltakozó szerencsével vívott harcok után a helyzet szeptember közepén állandósult és védelmi állásokat kezdtek építeni. A csoport hiányos műszaki és anyagi felkészültsége miatt, támadó hadműveletre nem volt alkalmas. A csapatok nagyrésze nem is volt harcra kiképezve, fegyverzetük is igen elűtő volt,⁴ miért is a csapatok harci értéke is nagyon eltért egymástól. A különböző fegyverekhez nem is volt elegendő lővószer. Így az olasz puskához csak 40—40 darab éles töltevény állott rendelkezésre. Ezenfelül hiányoztak a hadműveletekhez szükséges intézetek, vonatok, a hegyiharcnál megkívánt mállás állatok, kórházak, sütőde stb. Jellemző, hogy még a parancsnokságnak sem volt vonata.

² 1. vázlat.

³ 2. vázlat.

⁴ Olasz, orosz, régi és új mintájú osztrák-magyar fegyverek.

A védelem érdekében három teljesen elszigetelt szakaszra osztották a csoportot.

A Duna mentén az Orsova körüli „Duna-csoport“, a Cserna középfolyása mentén a „mehádiai-csoport“ volt, melyhez északkelet felé a „szamosrévi alszakasz“ csatlakozott.⁵ A két első csoport között csak a legnagyobb nehézségek árán lehetett csapatokat eltolni. Így a tüzéséget is az utánpótlás vonala mentén — Temesváron át Báziasra és innen gyalogmenetben, előre keletnek a Duna mellett — kellett a másik csoporthoz irányítani. Csakis Szívó ezredes állandó törekvésének tulajdonítható, hogy a lassan beérkezett anyagszállítmányok mértékéhez képest, a meglévő védőállások fokozatosan kiépültek. Ezek nem alkottak egységes zárt vonalat, hanem kisebb-nagyobb távolságokra levő „támaszpontok“-ból állottak. Nem is képzelhető el ez másképen, mert hisz a csoport védővonalának kiterjedése légvonalban mintegy 60—70 kilométer volt, melynek védelmére kb. 2000 puska állott csak rendelkezésre.

Közben a különböző arcvonalakról fokozatosan érkeztek be a csapatok, úgy, hogy szeptember második felében Szívó ezredes, még mint a 10. lovasdandár parancsnoka alá, már az alább felsorolt csapatok tartoztak:

I.

Gyalogság:

- A) A 145. dandárparancsnokság vezetése alatt az „*orsovai csoport*“:
- cs. és kir. 3./V. bh. zászlóalj 2 géppuskával.
 - cs. és kir. 1./VI. bh. zászlóalj 2 géppuskával,
 - m. kir. eszéki 28./I. honvédzászlóalj 8 géppuskával.
 - cs. és kir. nagykanizsai 48./VI. zászlóalj 4 géppuskával,
 - cs. és kir. székesfehérvári 69./V. zászlóalj 4 géppuskával.
 - cs. és kir. komáromi 19. vadász-zászlóalj 6 géppuskával.
- B) A „*Duna-csoport*“:
- m. kir. aradi 33./II. népfelkelő zászlóalj,
 - cs. és kir. soproni 76. gyalogezred V. zászlóalja 4 géppuskával.
- C) A „*szamosrévi alszakasz*“:
- két népfelkelő gyalogszakasz,
 - kb. 30 csendőroros és
 - több határpénzügyőr kirendeltség.

⁵ 2. vázlat.

II.

Lovasság:

A m. kir. debreceni 2. honvéd huszárezred $\frac{1}{2}$ lovas-
százada.
cs. és kir. nagyváradi 1. huszárezred egy szakasza.

III.

Tűzérség:

a cs. és kir. nagyszebeni 16./1. tábori ágyúsüteg,
a cs. és kir. nagyszebeni 16./5. tábori tarackos üteg,
egy hegyi tarackos üteg (25./1. ?),
egy 9 cm-es aknavető üteg,
egy nehéz tarackos üteg (46./2. ?),
egy repülő elhárító üteg (11./1. ?).
Valamennyi 4 löveggel.

IV.

Repülők:

A cs. és kir. 52. repülő század.

V.

Műszaki csapatok:

egy utász zászlóalj (100. ?),
egy rögtönzött árkász század,
egy folyam aknász szakasz,
egy szárazföldi torpedó század és
két híradó század (65. és 210. ?).

VI.

Vonatok és intézetek közül:

öt tűzérségi lövészeres oszlop,
egy gyalogsági lövészeres oszlop,
12. sz. tábori kórház,
egy tartalék járműlépcső,
öt polgári munkásosztag,
egy élelmezési raktár Mehádián,

egy mozgó felvételező állomás Duna-Tölgyesen,
 egy tartalék-kórház és
 egy sebészcsoport Mehádián.

Vagyis összesen: 8¼ gyalogzászlóalj,

¾ lovasszázad,

5 üteg,

1 légvédelmi üteg,

1 repülő század,

1 utász zászlóalj,

1 árkász század,

1 torpedó század (szárazföldi),

1 folyam aknászszázad és

2 híradó század.

Szeptember 20.-án Falkenhayn német császári gyalogsági tábornok lett a Fogarastól a Dunáig harcoló német és magyar-osztrák haderők parancsnoka (9. német hadsereg).

Szívó ezredes csoportjával Falkenhayn, mint hadseregparancsnok, közvetlenül rendelkezett, egyúttal pedig a 145. gyalogdandár nevet adta neki. Anyagi tekintetben azonban továbbra is az 1. magyar-osztrák hadseregparancsnokság alá tartozott.

Szeptember 25.-én az oláhok a szomszédos határmenti csoportot visszaszorították. Ennek megerősítésére a 9. német hadseregparancsnokság a Szívó-csoporttól egy üteget elvont, ami érzékenyen érintette. A 9. német hadseregparancsnoksághoz érkezett hírek szerint „az 1. oláh hadosztály tekintélyes részét a vöröstoronyi szorosba tölta el.“ Ezért szeptember 29.-én Szívó ezredes a 9. német hadseregparancsnokságtól utasítást kapott, hogy a vele szemben álló ellenséget meglepően támadja meg és annak visszavetése után, Orsovától északkeletre, a szurdoki országút mentén, az 1. oláh hadosztály visszavonulási útja felé törjön előre.

Jóllehet a vázolt anyagi hiányok miatt, ilyen távoli célra irányuló hadműveletre gondolni sem lehetett volna, mégis Szívó ezredes is szükségesnek tartotta, hogy a hátszegi szakasz nehéz helyzetén csoportja támadásával segítsen.⁶ Október 1-én reggel⁷ Orsovánál, az ellenséget a Cserna keleti partjára szorította vissza. Azonban október 4.-én az oláhok nemcsak Orsovát foglalták vissza, hanem az egész Duna-csoportot Ó-Asszonyrét magasságáig vetették vissza. A Duna-csoport immár csak 900 puskával rendelkezett. Ekkor a belgrádi cs. és kir. katonai főkormányzóság, a csoport megerősítésére.

⁶ 2. vázlat.

⁷ 1. vázlat.

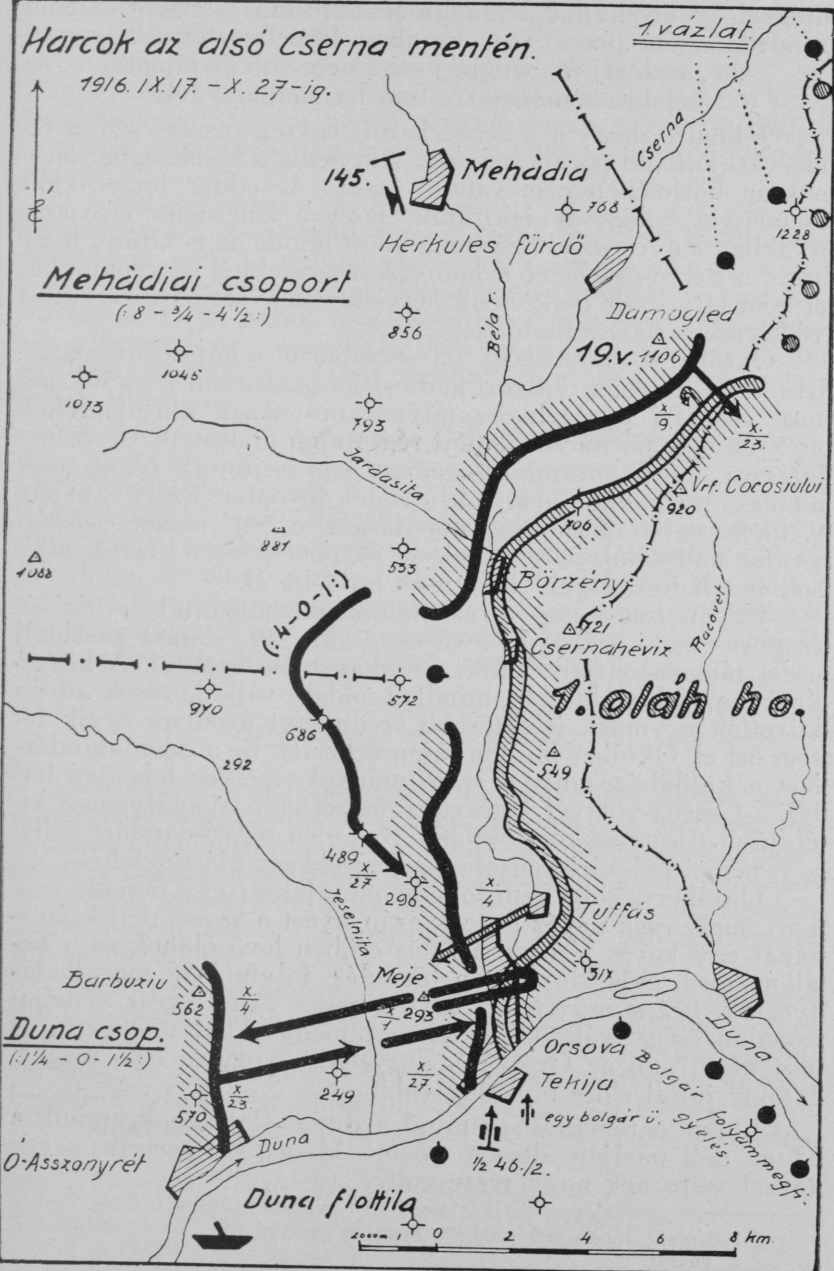
Harcok az alsó Cserna mentén.

1916. IX. 17. - X. 27-ig.

1. vázlat.

Mehádiai csoport

(8 - 3/4 - 4 1/2 :)

(4-0-1:)

Duna csop.
(1 1/4 - 0 - 1 1/2 :)

Duna flottila

0 2 4 6 8 km

1. oláh ho.

1/2 46-1/2.

egy bolgár ü. gyár.

Orsova Bolgar folyópartján

Jeszelita

Tuffis

Meje

Tehija

Orsova

Duna

Duna

Duna

Duna

Duna

Duna

Duna

Duna

a m. kir. losonci 25./II. népfelkelő zászlóaljat⁸ egy 99. M. hegyi-
üteggel együtt hajón a Dunán leszállította és Szívó ezredes
rendelkezésére bocsátotta. Azonban figyelmeztette, hogy:

„a zászlóalj tűzben még soha nem volt és támadó
célokra semmiesetre sem használható fel.”

Jellemző, hogy a két beérkezett egység részére sem a té-
mesvári katonai parancsnokság, sem pedig a hadseregparancs-
nokság körletében nem volt lövészer. Az eddig lejátszódott
események világosan igazolták, hogy a kölcsönös erőviszony-
nyokban lényeges változás nem állott be; de az is kitűnt, hogy
amíg a Szívó-csoportot a hiányzó intézetekkel és vonatokkal
el nem látják, az csak élénk helyi tevékenységgel összekötött
védelemben használható fel.

Október 4.-én az egész Szívó-csoportot a hátszegi szakasz-
ban, a LIV. német császári hadtest jobbszárnyán levő 501. né-
met császári gyaloghadosztályparancsnokság alá rendelték,
és 5.-én már parancsot kapott régi dunai állásának visszafog-
lalására. Ezt a parancsot azonban nem hajtották végre, mert
az olasz puskákhoz nem volt tartalék lövészer. Ezért, a német
9. hadseregparancsnokság utasítására, a 501. német császári
gyalog hadosztályparancsnokság október 9.-én a „tartós állá-
sok és téli férőhelyek” kiépítését rendelte el.

Ugyanezen a napon az oláhok megtámadták a Szívó-
csoport északi szárnyán levő cs. és kir. 19. vadász zászlóalj
erdei támaszpontjait; sikert azonban nem értek el. A követ-
kező napokban kisebb, mindkét oldali vállalkozások sűrűn
követték egymást, jelentősebb eredményt azonban egyik fél
sem ért el. Október közepe táján érkeztek be a Szívó-dandár-
hoz a különböző anyagi szállítmányok, melyek lehetővé tet-
ték a Cserna-völgyét keresztező összefüggő akadályvonal ki-
építését. Ugyanekkor (október 16.-án) a Szívó-dandárt újból
a 9. német császári hadseregparancsnokság alá rendelték.

Október 25.-án Szurdoknál⁹ megalakult egy támadó cso-
port, mely csak nehéz harcok árán nyert a szoros déli kijára-
tánál egy kevés tért, de a fölös erőben levő oláhok és a be-
állott zord, esős időjárás a támadás folytatását megakadá-
lyozták. Ezt a műveletet Szívó ezredes 25-től egész védelmi
vonalán élénk vállalkozásokkal, támadásokkal támogatta és
október 27.-én az Orsovától közvetlen nyugatra levő magas-
latokig jutott előre támadásával.¹⁰

Ebben a támadásban mind a dunai flottilának, mind a
Duna déli partján állásba hozott 1/2 magyar-osztrák nehéz
tarackosütegnek nagy része volt.

⁸ 700 olasz rendszerű puska 4 orosz géppuskával.

⁹ 2. vázlat.

¹⁰ 1. vázlat.

Október második felében több intézet és vonat érkezett be Szívó dandárhoz, mely azonban még így sem volt mozgóharcra alkalmas. Csak november elején lett annyi intézete és vonata, hogy mozgó hadműveletre alkalmassá vált. November első napjaiban a dandár támogatására a dunai részhez beérkezett. Quadt német ezredes parancsnoksága alatt, a 2. német császári kerékpáros dandár 1500 puskával és 20 géppuskával.

A Szívó-dandár a Kühne-csoport (LIV. német császári hadtest) szurdok—vulkáni támadásával egyszerre kezdte meg támadását, mely — súlyponttal a déli szárnyon — a szomszéd bolgár szakasz és a dunai flottila erős támogatása mellett, november 11-én indult meg és három napig tartott. A csapatok elkeseredetten harcoltak, de Orsovánál a Cserna folyón túl nem jutottak. Az oláhok változatlan erőben, szívósan tartották állásaikat.

A Szívó-dandár november 7.-én több helyen újból támadott, de az oláhok csak akkor szánták rá magukat az elkésett visszavonulásra, midőn a Kühne-csoport 41. német gyaloghadosztályának egy különítménye kelet felől hátba támadta őket. Ez a német különítmény¹¹ Turn-Severint november 22.-én elfoglalta. Az előbb említett különítményen kívül, a 6. német császári lovas hadosztálytól még öt német lovas századot is ide irányítottak.¹² Azonban ezek, eddig ki nem derített okból, a Turn-Severin körüli harcokhoz nem érkeztek be.

B) Támadás a Csernán át.¹³

November 22.-én, a megfelelő műszaki előkészületek után. Szívó ezredesnek 4 óra 50 perckor megindított tervszerű támadása, mindenütt állásaiban találta az ellenséget. Bár megáradt a Cserna, a csapatok a déli szárnyon, a Duna mellett, az átkelést kierőszakolták és másnap megkezdték az üldözést Turn-Severin felé. A 9. német hadsereg ekkor már az Olt alsó folyásánál állott.¹⁴

Szívó ezredes több csoportban kezdte meg az üldözést. Azok a részek, melyek a hegységekben, nagy területen voltak szétszórva, a terep nehézségei — eső, felázott talaj, útnélküli terep miatt —, valamint a hegységben levő ellenséges utóvédcsapatok szívós ellenállása folytán, lassabban tudtak lendületbe jönni. A déli oszlop november 24.-én ért Turn-Severinbe.

¹¹ Picht-különítmény: egy zászlóalj és fél üteg.

¹² Oberrnitz-különítmény: két lovas század és egy üteg; valamint a Rex-különítmény: három lovas század és egy üteg.

¹³ 2. vázlat.

¹⁴ 3. vázlat bal hasáb.

C) *Üldözés Turn-Severintől a kapitulációig.*¹⁶

A Turn-Severin körüli harcokban nemcsak a bolgárok, hanem a duna flottila Ó-Asszonyrétnél álló részei is tevékeny részt vettek. A szándék az volt, hogy a város elfoglalása után, november 26.-án az ellenség üldözését teljes erővel folytatják. Ezt azonban nem lehetett végrehajtani, mert a 2. német kerékpáros dandárt, mely itt a lovasság teljes hiányában az üldözést hathatósan elősegítette volna, felsőbb intézkedésre a Szívó-dandártól november 26.-án elvonták.

A nehéz erdei terepen sok csapat eltévedt, lemaradt, s így ezek az üldözésre nem állhattak idejében rendelkezésre. A lövészet és élelmet is ki kellett egészíteni. A rendelkezésre bocsátott gépkocsioszlopok a sok eső miatt felázott útakon az utánszállítást rendszeresen lebonyolítani nem tudták. Így tehát Szívó ezredes, 26.-a folyamán, csak a Picht-különítménnyel üldözött, míg a többi részeknél a felzárkózást rendelte el.

Egész erejével csak november 27.-én kezdett üldözni, a Cetatea felé vezető két műúton. A főoszlop a keleti, míg a Picht-különítmény a nyugati úton, a Duna mellett, nyomult elő. Az erőelosztás ez volt:

A) *Főoszlop, Ripka ezredes parancsnoksága alatt, néhány lovassal.*

1./VI. bosnyák zászlóalj,

2./V. bosnyák zászlóalj,

25./II. népfelkelő zászlóalj.

28./I. népfelkelő zászlóalj,

33./II. népfelkelő zászlóalj,

48./VI. cs. és kir. zászlóalj,

76./V. cs. és kir. zászlóalj és a

19. vadász zászlóalj, valamint a teljes tűzérség. (A főoszlopból állítólag egy zászlóalj, mint bal biztosító oszlop menetelt).

B) *Jobb oszlop, a Picht-különítmény, ismeretlen számú lovas, továbbá a 198. német császári gyalogezred egy zászlóalja és két német nehéz tarack.*

Ilyen tagozásban folyt le az üldözés a Zsil folyásáig. Voltak ugyan kisebb összetűzések, azonban ezek felemlítésre nem érdemesek. Közben, november 29.-én Cetateánál, a jobb oldaloszlophoz (Picht) csatlakozott az „Oberrnitz-különítmény“. Ennek útja a kiindulás helyétől ideig teljesen homályos, de ezután a további üldözésnél tevékenyen részt vett. Ugyanzen a napon Calafathoz, Streedhof korvettkapitány parancsnoksága alatt, megérkezett a duna flottila, azonkívül

¹⁶ 2. vázlatot.

egy bolgár zászlóalj is áthajózott ide. Utóbbi azonban a hadtápcsapatként kikülönített 33./II. népfelkelő zászlóalj beérkezése után visszatért hazájába.

November 30.-án a Dasnatiuu vízvonala előtt az ellenségnek szélesebb arcvonalon való üldözése vált szükségessé. Ezért állítólag a főoszlopból az egyik bosnyák-zászlóaljat külön menetvonalon irányították. A Szívó-dandár, miután a folyón átkelt, a Zsilig még jobban szétbontakozott. A Zsilt minden zavaró körülmény nélkül lépték át, csak a folyó egyik keleti ágánál fejtettek ki az oláhok kisebb ellenállást. Majd december 2.-án vissza is csaptak itt az oláhok, sőt komolyabb harcok is fejlődtek ki. Egész éjszakán át elkeseredetten küzdöttek a kifáradt és bőrig ázott csapatok. míg végre december 3.-án hajnalban, lendületes támadásukkal megrendítették az oláhok állásait.

Átcsoportosítás után az üldözést a következőképpen folytatták:

Felderítésben: az Obernitz (német) különítmény:

két német lovas század,
két német löveg és a
16./6. tábori tarackos üteg.

Összesen: 200 lovas, 2 géppuska és 6 löveg.

Északi oszlop: a Picht-különítmény néhány lovassal,

egy német gyalogzászlóalj,
egy bosnyák zászlóalj (1./VI. ?),
két német löveg és a
16./5. tábori tarackos üteg.

Összesen: kb. 1300 puska, 8 géppuska és 6 löveg.

Főoszlop: Ripka ezredes parancsnoksága alatt 37 lovassal.

19. vadászzászlóalj,
3./V. bosnyák zászlóalj,
48./VI. zászlóalj,
25./I. hegyi tarackos-üteg,
16./I. hegyi ágyús-üteg,
12./3. 37 mm-es hajó-üteg és
három aknavető-üteg.

Összesen: 2177 puska, 14 géppuska és 11 löveg.

Déli oszlop: Jäger alezredes parancsnoksága alatt néhány lovassal.

25./II. népfelkelő zászlóalj,
28./I. népfelkelő zászlóalj,
76./V. cs. és kir. zászlóalj,
46./2. nehéz tarackos-üteg.

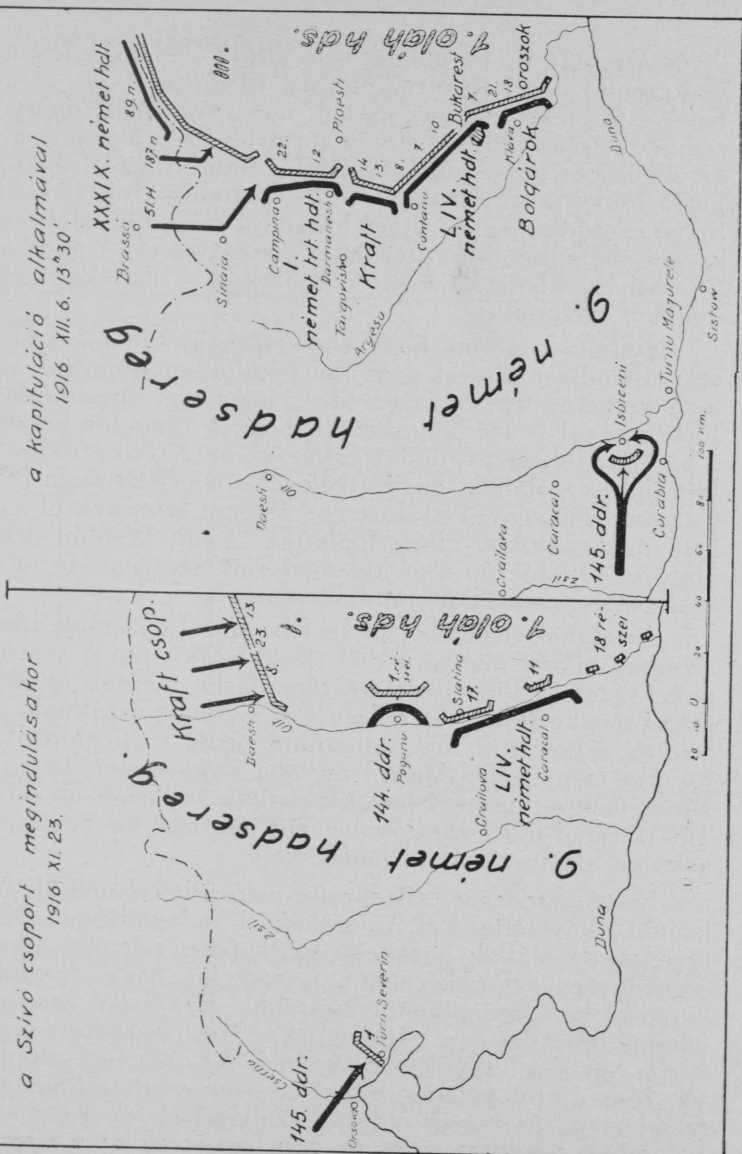
Összesen: 853 puska, 16 géppuska és 4 löveg.

Általános helyzet

3. vázlat

a Szívó csoport megindulásakor
1916. XI. 23.

a kapituláció alkalmával
1916. XII. 6. 13^h30.

Mindössze: 4350 puska,
40 géppuska,
250 lovas és
27 löveg.

Szívó ezredes minden törekvése az volt, hogy az Olt folyót az ellenséggel egyidőben érje el. Csapatainak csak kevés

lövőszere volt, de az oláhok sem álltak jobban, s így a bekövetkezendő harcban e tekintetben egyforma volt a helyzet. Kivéve természetesen az oláhok nagy számbeli fölényét. December 4-ig az üldözés simán folyt le. Ezen a napon azonban az ellenséges utóvédek Visinanál, valamint a Corabiától nyugatra fekvő magaslatokon szívós ellenállást fejtettek ki. 5-én Szívó ezredes, még a hajnal hasadása előtt, támadott és a makacsul ellenálló oláh utóvédeket visszavetette. A mindennapos utóvédharokban kimerült csapatok az oláhokat erélyesen nyomom követték.

Nyilvánvaló volt, hogy az ellenség az Olt folyó előtt még egy ellenállást kísérel meg, mert különben zömével a folyón nem kelhetne át. Szívó ezredes, hogy ezt megakadályozza, főoszlopával is szétbontakozott, hogy a támadás helyére már a harchoz teljesen fejlődve érkezzenek be. Szívó ezredes jól sejtett, mert az oláhok, hogy átkelésüket az Olt folyón fedezzék, Carcovu, Isbicéni, Tia-Mare és Cilliceni községektől nyugatra levő magaslatokon állást foglaltak. Csak később derült ki, hogy az Olt folyón sem híd nem volt, sem más fajta áthajózási eszköz nem állott rendelkezésre.

Az oláhok december 6-án Isbicenitől nyugatra támadtak, azonban sikert nem értek el. Kísérletük után a szárnyoszlopok (Jäger és Picht) erélyes támadásba mentek át és az oláhokat megkerülték. Az előbbi Carcovun át északnak, az Isbiceninél sejtett híd felé, az utóbbi pedig Cillicenin át az Olt folyása mentén Tia-Mare irányába kanyarodott be. A körülgárás már a befejezéshez közeledett, mikor 6-án 13 órakor Tia-Marenál fehér zászlóval jelent meg egy törzstiszt parancsnoksága alatt az oláhok hadikövete.

Szívó ezredes a „sík mezőn való feltétel nélküli fegyverletételt” követelte. Ezt az oláhok el is fogadták.¹⁷ Dimitrade ezredes, az oláhok parancsnoka, a fegyverletétel alkalmával személyesen azt a kérelmét fejezte ki, hogy agyonhajszolt csapatai két napi pihenőt kapjanak. Ezt Szívó ezredes feltételiesen teljesítette is. Isbiceniben Szívó ezredest szinte zavarba hozta a foglyok nagy száma. Az oláh foglyokat a helység főutcájától keletre, Szívó ezredes csapatait pedig velük szemben az út másik oldalán szállásolták el. Középen nagy halomban feküdtek a letett oláh fegyverek és a többi rengeteg zsákmány. Ekkor látta csak Szívó ezredes, hogy milyen óriási számbeli túlsúlyban levő ellenséggel állott szemben. Ha valaki a viszonyokat nem ismerve a faluba lépett volna — mondta Szívó ezredes — akkor méltán azt hihette, hogy az ő csapatai estek fogságba.

¹⁷ Az általános helyzetet lásd a 3. vázlaton, jobb hasáb.

A 9. német császári hadseregparancsnokság véleménye szerint, „a Szívó-dandárral szemben csak gyenge oláh erők állanak.” Ellenben a hivatalos megállapítás szerint, a foglyok és a zsákmányolt anyagról az alábbi kimutatás ad számot:

Idő	Hol ?	fogoly			e g y é b z s á k m á n y										Megjegyzés			
		tiszt	legénység	lovas	géppuska	löveg	revolver- ágyú	rádió- állomás	lővő- szeres kocsi	üres	teli	országos fármű	ló	egészség- ügyi gépk.		vasúti kocsi	gőzhajó	uszály
1916. XI. 25.	Turn-Severin		1.000			2	1					30			70			
„ 26.	Petris	26	205		3	3			27					6				
	Ninava															4	69	
„ 28.	Gujmiru		121															
„ 29.	Hunia			200	2		1											
„ 30.	Bailesti		100															
	Afumati		70															
XII. 1.	Macesu		274															
	Zavalu					7												
„ 6.	Isbiceni	323	11.706	80	12	26		1		110	205	1.180						a kapitu- láció alk.
Összesen:		349	13.476	280	17	38	2	1	27	110	235	1.180	6	70	4	69		

Vagyis a Szívó-dandár létszámának és anyagának több mint négyszerese.¹⁸

Isbiceninél híd nem volt. A parton azonban határozottan felismerhető volt, hogy az oláhok az átkelésre minden lehető előkészületet megtettek, de ebben Szívó ezredes hősie és fáradhatatlan csapatai megakadályozták őket. Szívó ezredes szándéka, hogy december 4.-én a visszavonuló oláhokat az Olt és Duna széglétébe szorítsa és ott megadásra kényszerítse, sikerült. Hogy az oláhok nem tudtak átkelni az Olt folyón, az csak a kíméletlen üldözők javára írható, mert azok erre időt nem engedtek. Említésre méltó, hogy Szívó ezredes csapatai Turn-Severintől az Olt folyóig 14 nap alatt összesen 250 km. utat tettek meg, feneketlen úton, állandóan harcolva, ami napi átlagos 25 km-es menetteljesítménynek felel meg.

December 7.-én. felsőbb utasításra, az Oberrnitz- és Picht-

¹⁸ A Szívó-dandár állományát lásd a 11. oldalon.

Különítmény kivált Szívó ezredes kötelékéből és Rosiori de Veden át a 9. német hadsereghez vonult be.¹⁹

Ettől a naptól kezdték a foglyokat elszállítani. Kisebb részük Caracalra menetelt, a legtöbbet azonban Corabianál hajókra rakták.

Szívó ezredes csapatainak győzelmeire annál is inkább büszkéek lehetünk, mert a 9. német hadsereg parancsnoksága alatt, a Havasalföldön küzdő csapatok között, ez volt az egyetlen magyar parancsnok vezetése alatt önállóan működő magyar csoport. Ha már most az eddig leírottakra visszatekintünk, úgy láthatjuk, hogy Szívó ezredes maroknyi, de vitéz csoportja nagy túlerővel szemben is hősiesen megállta a helyét, miért is dícséretet érdemel. Hőstettüket annak idején úgy a katonai körök, mint a polgári sajtó csodálták, de mindenkor a jövő nemzedék mintaképei is lesznek. Méltán megérdemlik tehát, hogy ezt a teljesítményüket ne csak a sajtó, hanem a hadtörténelem lapjai is megörökítsék.

D) Az Olttól a Szeretig.²⁰

A vitéz csapatok csak egy napi pihenőt kaptak.

A nagyszerű fegyverletétel után az eredeti utasítást²¹ a 9. német hadseregparancsnokság megváltoztatta és a dandárt gyalogmenetben Bukarestre irányította. Hegyi ütegeit elvették, a 25./II. népfelkelő zászlóaljzat pedig Corabian és Turnu-Magurelenél mint megszálló csapatot hagyták.

A Szívó-dandár ilykép gyalogmenetben december 10-ig elérte Alexandriát; majd egynapi pihenő után 12-én tovább menetelt és még e napon Bukarestbe érkezett. A megérkezéskor Mackensen tábornagy előtt, a nagy menetekben kifáradt csapatok, díszmenetben mentek végig Bukarest utcáin. Ez azonban olyan volt, hogy rengett lábuk alatt a föld. Mackensen gratulált is és elismerését fejezte ki Szívó ezredesnek a csapatok nagyszerű magatartása miatt, az oláh lakosság pedig meghámulta őket.

Itt kapta Szívó ezredes azt a parancsot, hogy Urzicenin át tovább is gyalog megy, későbbi alkalmazásra nézve pedig a 217. német gyaloghadosztály parancsnokság alá rendelték.

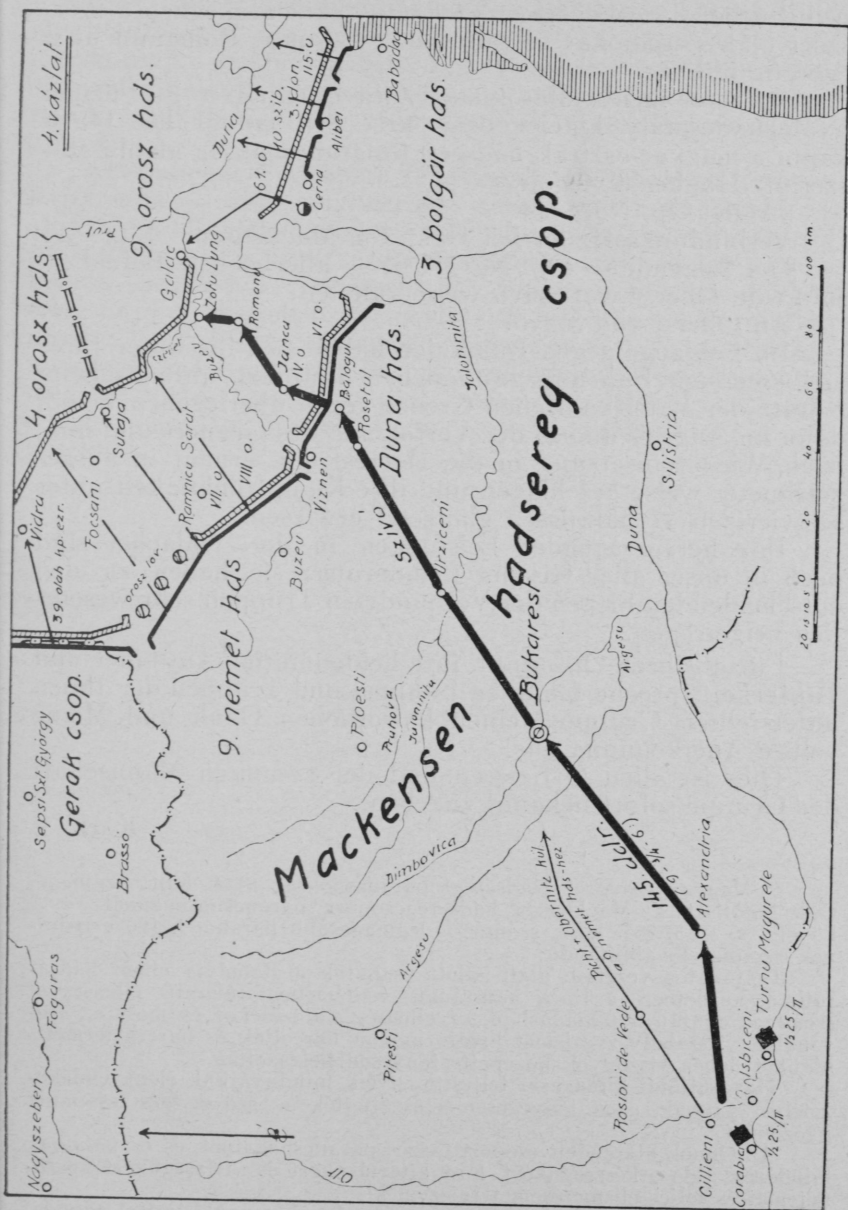
Ezután erről a magyar csoportról nem is hallunk, mert a történelem mindig csak az előbbi hadosztályt emlegeti, pedig ennek a német gyaloghadosztálynak a zömét magyarok alkották.

December 22.-én Rosetulnál a dandár az említett német

¹⁹ 2. és 4. vázlat.

²⁰ 4. vázlat.

²¹ A Dunán hajóra rakni és más hadszíntérre szállítani.

A Szívó-csoport útja a fegyverletétel helyétől a Szeretig.

gyaloghadosztály körletébe érkezett és 24.-én már tűzvonalban volt. 25.-én Balogulnál részt vett az első rohamban, utána pedig újból harcolva az oroszokat — akik időközben a szét-szórt oláh csapatokat felváltották — Janca, Romanun át a Szeretig üldözte.

A Szeret menti állásokban, Zotu Lungnál, a 217. német gyaloghadosztály kötelékében, 1917 évi január hó 14.-én kapta a magyar-osztrák hadsereg főparancsnokság alábbi szószertintí Hughes-táviratát:²²

„AOK. Op. No. 8114.

Verbindungsoffizier bei Hgk. von Mackensen.

Der folgende — Op. No. 57.565 — allerhöchste Befehl ist sofort an Oberst von Szivó weiterzuleiten:

An Oberst von Szivó.

Im Feldzuge gegen Rumänien haben sich die unter Ihrer zielbewussten Führung gestandenen Truppen, anfangs beim Schutz der Vaterländischen Grenze gegen überlegenen Feind, dann im Angriff und in der Verfolgung des Gegners und nun, nach Wiedereinsetzung in die Heeresfront, erneut in ausgezeichneter weise geschlagen und ihre Kampftüchtigkeit unter schwierigen verhältnissen glänzend erwiesen.

Ihre hervorragenden Leistungen in der Walachei sind noch in unser aller frischer Erinnerung; sie haben zu den entscheidenden Siegen der Verbündeten Truppen sehr wesentlich beigetragen.

Für all ihren Opfermut, ihre heldenmütige Ausdauer und Tapferkeit spreche Ich allen Führern und Truppen der Ihnen unterstellten Gruppe Meinen kaiserlichen Dank und Meine vollste Anerkennung aus!

Dies ist allen Offizieren und der gesamten Mannschaft der Gruppe sofort bekannt zugeben.

Karl.“

*

²² Magyar szövege: Hadsereg főparancsnokság 8114. hdm. szám. — Összekötőtiszt a Mackensen hadseregesoport parancsnokságánál. — A következő — 57.565. hdm. számú — legmagasabb parancs Szivó ezredesnek azonnal továbbítandó:

Céltudatos vezetése alatt állott csapatok a Románia elleni hadjáratban, kezdetben a Haza határának védelmében túleréjű ellenséggel szemben, azután a támadásban, az ellenség üldözésekor és most az arcvonalba visszahelyezve ismét kiváló módon harcoltak és harcra termetségüket nehéz viszonyok közepette fényesen beigazolták.

Havasalföldi kimagasló teljesítményeik mindnyájunk élénk emlékezetében vannak, azok lényegesen elősegítették a szövetséges csapatok győzelmét.

Az Önnek alárendelt csoport összes parancsnokainak és csapatainak mindezen áldozatkészségükért, hősi kitartásukért és vitézségükért köszönetemet és teljes elismerésemet fejezem ki!

Ez minden tisztnek és az egész legénységnek azonnal tudtul adandó.
Károly.

Amidőn ennek a vegyes összetételű csoportnak nehéz viszonyok között vívott győzelmes harcait, nagy teljesítményeit és Erdély felszabadításánál, valamint a Havasalföld meghódításánál nagy érdemeit ecseteltem, ezzel a sokszor idegen csapatok kötelékében harcolt és a haditudósításokban, sőt a világháború irodalmában meg sem említett magyar csapatok egyikének kiváló teljesítményét igyekeztem megvilágítani.

Kívánatosnak tartanám és igen célszerű lenne, hogy azon bajtársaim — akár ténylegesek, avagy volt tartalékosok — akik ilyen elszigetelt csoportoknál harcoltak, vagy ilyenekről tudnak, az ott küzdött magyar csapatok működését ezen a helyen ismertetnék, mert csak így tudhatja meg és ítélheti meg majd a megfelelő történelmi távlatból az elfogulatlan utókor, hogy milyen kimagasló érdemei voltak a magyar katonáknak, mennyi vért áldoztak a világháborúban és mennyi magyar hős és magyar csapat szerzett névtelenül dicsőséget a más nemzetiségű vezetőknek, parancsnokságoknak és csapatoknak.

Vitéz Sajó János.